

Instrucțiunea
privind procesul de selectare și organizare a disciplinelor opționale
în învățământul general

Dispoziții generale

1. *Instrucțiunea privind procesul de selectare și organizare a disciplinelor opționale în învățământul general* (în continuare - Instrucțiune) stabilește acțiunile elevului, după caz a părinților / reprezentanților legali ai acestora, cadrului didactic și ale administrației instituției de învățământ în procesul de organizare a activităților educaționale specifice disciplinelor opționale, aprobate conform Planului-cadru de învățământ.
2. Instrucțiunea este elaborată în temeiul *Codului educației al Republicii Moldova* nr. 152/2014; *Cadrului de referință al Curriculumului Național*, aprobat prin ordinul ME nr. 432/2017, *Reperelor conceptuale privind elaborarea curriculumului la disciplinele opționale*, aprobat prin ordinul ME nr. 265/2017, *Curriculumului de bază: competențe pentru educația și învățământul extrașcolar*, aprobat prin ordinul MECC nr. 1336/2020, *Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal*, aprobat anual.
3. Prezenta Instrucțiune este adresată elevilor, părinților/ reprezentanților legali ai acestora, cadrelor didactice și de conducere din instituțiile de învățământ în atribuția cărora intră stabilirea și aplicarea componentei flexibile a Planului-cadru.
4. Scopul Instrucțiunii este reglementarea acțiunilor și responsabilităților beneficiarilor și a facilitatorilor în procesul de organizare a activităților educaționale ce contribuie la dezvoltarea unor competențe transversale, conform domeniilor stabilite de *Planul-cadru de învățământ și Curriculumul de bază: competențe pentru educația și învățământul extrașcolar*.
5. Fiecare elev are dreptul la studierea în mod obligatoriu a unei discipline opționale. După exprimarea de către elev a opțiunii pentru o disciplină opțională, frecventarea ei și realizarea prevederilor curriculare devin obligatorii. Opțiunea elevilor din clasele/instituțiile cu profil arte/sport și cele bilingve este exprimată prin selectarea profilului instituției, ce activează conform modelului de Plan-cadru de învățământ.
6. În organizarea activităților extrașcolare, prevăzute conform Planului-cadru de învățământ, pot fi aplicate curricula la disciplinele opționale, aprobate în mod regulamentar.
7. La aplicarea prezentei Instrucțiuni, cadrele didactice și de conducere țin cont de următoarele principii:
 - a) interesul superior, necesitățile și capacitățile în dezvoltare ale elevului;
 - b) luarea în considerare a opiniei elevului;

- c) abordarea holistică a dezvoltării elevului;
 - d) abordarea individualizată în formularea ofertei educaționale a instituției;
 - e) nondiscriminarea;
 - f) abordarea inter și transdisciplinară.
8. Organele locale de specialitate în domeniul învățământului, autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și cele ale UTA Găgăuzia pot stabili componenta locală a curriculumului pentru instituțiile de învățământ. Acest proces se realizează cu respectarea următoarelor etape din metodologia de elaborare a curricula: elaborarea curriculumului la disciplina opțională, examinarea acestuia la ședința catedrei/comisiei metodice din aria de referință și la ședința Consiliului profesoral al instituției, coordonarea cu specialiștii Organului local de specialitate în domeniul învățământului și înaintarea documentului elaborat pentru aprobare de către Consiliul Național pentru Curriculum.

Capitolul II. Proceduri și termenii de selectare a disciplinelor opționale

9. În stabilirea/ formularea ofertei educaționale a componentei flexibile a Planului-cadru, instituția de învățământ, în funcție de nivelul de pregătire a cadrelor didactice, oferă și urmărește:
- a) oportunități pentru realizarea la maximum a potențialului copilului, spațiu sigur și prietenos pentru exprimarea propriilor puncte de vedere, pentru îmbogățirea experiențelor necesare în vederea dezvoltării personale, sociale și profesionale;
 - b) cadru de aplicare a învățământului formal și nonformal ce asigură elevilor o educație de calitate, necesară pentru inserția socială și/sau profesională, precum și pentru integrarea activă pe piața muncii și contribuția acestora la dezvoltarea societății;
 - c) reprezentarea autentică în școală, respectiv în curriculum, în termeni de promovare a propriei identități comunitare și de susținere a nevoilor locale.
10. Solicitățile privind studierea disciplinelor opționale pentru următorul an de studii se exprimă în baza cererii (sau altui format stabilit de instituție), în luna mai, după cum urmează:
- în învățământul primar (clasele II-IV), de către părinții/ reprezentanții legali ai elevilor, care sunt încurajați să consulte opinia copilului și să țină cont de aceasta;
 - în învățământul gimnazial (clasele V-IX), de către elevi;
 - în învățământul liceal (clasele XI-XII), de către elevi.
- În baza solicitărilor elevilor procesul educațional la disciplinele opționale poate fi realizat pe grupe de vârste și de interese, pe clase în formatul stabilit de instituția de învățământ.
11. Elevii înmatriculați în clasele I-a și a X-a indică disciplinele opționale în cererea de înmatriculare în instituție.
12. Pe parcursul anului de studii:

- a) în luna martie, administrația instituției, în cooperare cu Consiliul elevilor, organizează un proces autentic de studiere a intereselor elevilor, utilizând metode/ instrumente adaptate capacităților tuturor elevilor, rezultatele cărora sunt aduse la cunoștința Comisiilor metodice;
 - b) în luna aprilie, Comisiile metodice analizează riguros opțiunile elevilor, constatate în baza cercetării aplicate, și elaborează oferta educațională a ariei curriculare. Oferta este bazată pe potențialul, gradul de pregătire și disponibilitatea membrilor Comisiei metodice de facilitare a procesului educațional la disciplinele opționale. Oferta educațională a ariei curriculare conține o descriere succintă a disciplinelor opționale, elaborată pe înțelesul tuturor elevilor;
 - c) în luna mai, administrația instituției/ cadrele didactice organizează un proces de informare accesibil și relevant pentru toți elevii despre posibilitatea de alegere/ înscriere la activitățile educaționale de dezvoltare a trans - și interdisciplinare prin intermediul disciplinelor opționale pentru anul viitor de studii.
12. Pe parcursul anului de studii, administrația instituției de învățământ susține Consiliul elevilor pentru a realiza cercetări periodice în rândul elevilor pentru a consulta opinia lor referitor la procesul educațional la orele opționale. Rezultatele sunt discutate la Comisiile metodice și la Consiliul profesoral.
13. În baza rezultatelor cercetărilor prevăzute în pct.12 al prezentei instrucțiuni, Consiliul elevilor poate transmite, în luna aprilie, Comisiilor metodice propunerile sale pentru realizarea orelor opționale în următorul an de învățământ.
14. În luna mai, administrația instituției susține Consiliul elevilor pentru a transmite în clasele V-IX și X-XI lista orelor opționale cu descrierea succintă a acestora, propusă de Comisiile metodice din instituție.
15. Instituția de învățământ este în drept să-și stabilească forma de prezentare a disciplinelor opționale pentru anul viitor de studii per clase, consultând și opinia Consiliului elevilor. În ciclul primar, componenta opțională a Planului-cadru de învățământ se prezintă pentru selecție părinților/ reprezentanților legali ai acestora, în cadrul ședințelor cu părinții.
16. În baza ofertei educaționale a instituției, elevii confirmă prin semnătură disciplina opțională solicitată. Consiliul elevilor poate fi implicat în procesul de colectare a listelor cu semnături, în colaborare cu administrația instituției de învățământ.

Capitolul II. Participanți și responsabilități în procesul de selectare a disciplinelor opționale

17. Elevii:

- a) au dreptul de a selecta din oferta instituțională studierea disciplinei/ disciplinelor opționale;

- b) participă la procesul de stabilire a ofertei instituționale privind componenta flexibilă a planului-cadru, precum și în procesul de evaluare a condițiilor de organizare a procesului educațional la disciplinele opționale din instituție;
- c) participă la procesul de predare-învățare-evaluare la disciplinele opționale, conform orarului stabilit la nivel de instituție de învățământ;
- d) au dreptul să se exprime în legătură cu calitatea procesului educațional la disciplinele opționale.

18. Cadrul didactic:

a) participă:

- la ședințele Comisiei metodice privind stabilirea părții variabile a Planului-cadru de învățământ, la activitățile de informare a elevilor despre oferta instituțională a disciplinelor opționale;
- la stagiile de formare continuă specifice disciplinei opționale;
- la stabilirea parteneriatelor cu organizațiile de suport, facilitatori ai promovării disciplinelor opționale;
- la crearea unei comunități online ale facilitatorilor disciplinelor opționale în vederea schimbului de experiență și promovarea bunelor practici;
- în componența grupurilor de lucru pentru elaborarea curricula disciplinelor opționale.

b) analizează resursele didactice de referință disciplinelor opționale pentru organizarea unei activități didactice de calitate, personalizate și diferențiate, inovative, eficiente, flexibile și, în același timp, atractive și utile elevilor;

c) consultă sistematic și ține cont de opinia elevului, adaptând procesul educațional disciplină opțională astfel că aceasta să răspundă la nevoile și interesele elevului.

d) selectează pentru facilitarea procesului educațional disciplinele opționale cu un conținut curricular ce reiese din calificarea profesională confirmată prin diplomă de studii sau prin certificate de participare la stagii de formare de referință disciplinei opționale, cu păstrarea gradului didactic deținut.

19. Părinții/reprezenții legali ai elevului:

a) sunt informați de către administrația instituției, pe parcursul lunii mai, despre oferta educațională pe care o propune instituția pentru următorul an de studii;

b) pot veni cu propuneri/ solicitări în cadrul ședințelor de clasă, adunărilor generale sau printr-un demers către Consiliul de administrație privind desfășurarea unui curs opțional la nivel de clasă, grup de elevi sau instituție;

c) au dreptul să participe:

- la consultări publice privind oferta educațională pentru orele opționale ale instituției de învățământ;

- la activitățile opționale publice organizate în perioada aprilie-mai în vederea monitorizării/ cunoașterii/ promovării și informării comunității de elevi cu oferta educațională pe care o propune instituția;
- la orele opționale, în calitate de invitați/ persoană resursă, împreună cu alți membri ai comunității (antreprenori, polițiști, membrii ai APL, persoane notorii, etc.), oferind sprijin și suport în funcție de disciplina opțională predată (prin coordonarea prealabilă cu administrația instituției).

20. Comisiile metodice din instituția de învățământ:

- a) organizează activități de promovare pentru elevi, părinți, comunitate (ore publice, expoziții, dezbateri, târguri, articole în presa locală, revista școlii, pagina Web a instituției, etc.), pentru a spori atractivitatea ofertei educaționale pentru disciplinele opționale a instituției;
- b) stabilesc anual, pe parcursul lunii aprilie, în baza unui proces verbal, în funcție de calificarea cadrelor didactice confirmată prin certificat, resursa didactică și auxiliarele didactice pentru orele opționale ce pot fi propuse elevilor, înaintând oferta către administrația instituției;
- c) discută și aprobă la ședințele Comisiei metodice din luna august proiectele de lungă durată pentru orele opționale selectate;
- d) elaborează suporturi didactice la disciplinele opționale aprobate de MECC, precum și proiecte/ concepte noi de curricula opționale, conform Cadrului de referință a disciplinelor opționale;
- e) analizează periodic, în cadrul ședințelor Comisiilor metodice, Consiliului profesoral, opinia elevilor despre calitatea procesului educațional, precum și progresul elevilor la disciplinele opționale.

21. Șeful Comisiei metodice monitorizează, în comun cu administrația instituției, nivelul de realizare a curriculum la disciplina opțională.

22. Administrația instituției de învățământ:

- a) asigură condiții pentru analiza domeniilor de interes ale elevilor, capacitățile instituționale (pregătirea cadrelor didactice, materialele didactice disponibile etc.) privind oferta instituțională a disciplinelor opționale;
- b) decide asupra ofertei privind orele opționale pentru anul de studii următor, aceasta fiind prezentată, în mod obligatoriu, elevilor pentru alegere în luna mai;
- c) asigură respectarea cadrului de elaborare și implementare aprobat:
 - elaborarea curriculumului la disciplina opțională;
 - examinarea acestuia la ședința comisiei metodice din aria de referință și la ședința Consiliului profesoral al instituției;
 - coordonarea cu specialiștii OLSDÍ;
 - înaintarea către Consiliul Național pentru Curriculum spre aprobare;

- d) informează elevii, părinții/ reprezentanții legali ai acestora despre oferta educațională a instituției privind orele opționale la începutul lunii mai;
 - e) propune spre validare componenta opțională a Planului-cadru la prima ședință a Consiliul profesoral din luna august, care va fi aprobată la ședința Consiliului de administrație, până la data de 15 septembrie;
 - f) aprobă, până la data de 15 septembrie, proiectul de lungă durată la disciplinele opționale;
 - g) elaborează schema orară pentru orele opționale în conformitate cu cerințele sanitaro-igienice specifice categoriei de vârstă, aprobat la ședința Consiliului de administrație în conformitate cu *Regulamentul-cadru cu privire la funcționarea Consiliului de administrație*, compartimentul II, art.4;
 - h) monitorizează prin asistență la ore/ activități, calitatea și nivelul de organizare a procesul educațional la disciplinele opționale;
 - i) asigură condițiile necesare pentru implicarea Consiliului elevilor, la toate etapele procesului de cercetare a opiniei elevilor în legătură cu procesul educațional la disciplinele opționale, respectând standardele de participare adevărată și etică a copiilor;
 - j) prezintă informații în cadrul Consiliului profesoral și Consiliul de administrație referitor la calitatea și nivelul de realizare a curricula disciplinelor opționale și rezultatele elevilor la orele opționale;
 - k) asigură completarea bazei de date SIME cu includerea componentei flexibile a Planului-cadru pentru fiecare elev și nota obținută la sfârșit de semestru sau an de studii.
23. Organele locale de specialitate în domeniul învățământului monitorizează respectarea de către instituția de învățământ a etapelor și procedurilor de selectare a componentei opționale a planului-cadru, conform prevederilor actelor normative în vigoare, inclusiv:
- a) corectitudinea desfășurării procesului de alegere a orelor opționale de către părinți/ reprezentanții legali ai elevilor din învățământul primar și elevii din clasele învățământului gimnazial și liceal (prezența în instituție a cererilor în scris, privind opțiunile de studiere a disciplinelor opționale pentru anul viitor de studii (elevii din clasa a X-a vor indica disciplinele opționale solicitate în baza cererii de înmatriculare în învățământul liceal));
 - b) capacitatea de aplicare a domeniilor de interes ale elevilor în stabilirea perspectivelor de dezvoltare a ofertei educaționale a orelor opționale;
 - c) respectarea deciziei asupra ofertei privind orele opționale pentru anul școlar următor, aceasta fiind prezentată, în mod obligatoriu, elevilor pentru alegere;

- d) validării, de către Consiliul profesoral al instituției, a componentei opționale în luna august, în condițiile prevederilor art.19, art.79 (i) al *Regulamentului-tip de activitate a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II*;
- e) respectarea metodologiei existente în elaborarea curriculumului la disciplina opțională în conformitate cu prevederile din Planul-cadru și *Regulamentul-tip de activitate a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II*;
- f) corectitudinea elaborării proiectului de lungă durată și de scurtă durată în conformitate cu curriculumul la disciplina opțională;
- g) corectitudinea completării cataloagelor școlare în conformitate cu *Instrucțiunea privind completarea catalogului școlar*, aprobată prin ordinul MECC, în anul curent de studii;
- h) completarea dosarului personal al elevului cu disciplina opțională studiată și rezultatele învățării obținute (note, calificative sau descriptori);
- i) respectarea evaluării și notării rezultatelor învățării la disciplinele opționale în conformitate cu *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar, Metodologiei privind evaluarea criterială prin descriptori*, aprobată de către MECC.